

Nr 52

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående utbildning i automatisk databehandling samt anslag för budgetåret 1966/67 till pedagogiskt utvecklingsarbete jämte i dessa ämnen väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 (bilaga 10, punkt D 10, s. 212—216, av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1966) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Pedagogiskt utvecklingsarbete för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 510 000 kr.

I propositionen nr 41 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 25 februari 1966, föreslagit riksdagen att dels godkänna av chefen för ecklesiastikdepartementet förordade riktlinjer för utbildning m. m. inom ADB-området, dels utöver vad som föreslagits i propositionen nr 1 under reservationsanslaget Pedagogiskt utvecklingsarbete för budgetåret 1966/67 anvisa 100 000 kr.

Propositionerna

Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 1 beträffande anslaget Pedagogiskt utvecklingsarbete innebär i jämförelse med innevarande budgetår en anslagshöjning med 500 000 kr. Av statsrådsprotokollet framgår, att en viss anslagsreservation beräknats komma att föreligga vid ingången av budgetåret 1966/67 och att det med hänsyn härtill bedömts bli möjligt att nämnda år med utnyttjande av anslaget bedriva ett pedagogiskt utvecklingsarbete av nästan dubbelt så stor omfattning som den faktiska verksamheten under budgetåret 1964/65.

På grundval av betänkandet »Fackutbildning i automatisk databehandling» (SOU 1965:56) framläggs i propositionen nr 41 förslag om en ettårig fackutbildning i ADB. Utbildningen avses under första året bli förlagd till sex regioner med organisatorisk anknytning till yrkesskolorna och under kommunalt huvudmannaskap. Den centrala ledningen föreslås åvila skolöverstyrelsen. Frågan om ADB-läroarbete behandlas också.

Statsbidrag föreslås skola utgå enligt för central yrkesskola gällande grunder. Därutöver föreslås bidrag utgå till täckande av kostnaderna för datamaskinhyra.

Den av förslagen föranledda årliga totalkostnaden har i betänkandet uppskattats till omkring 2 milj. kr. Huvuddelen av kostnaderna föreslås i propo-

sitionen belasta anslagen Bidrag till driften av kommunala gymnasiala skolor och Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet. Härtill kommer vissa kostnader som föreslås få belasta skolöverstyrelsens avlöningsanslag. För framställning av kompendier m. m. föreslås anvisande under anslaget till pedagogiskt utvecklingsarbete av 100 000 kr. utöver det i propositionen nr 1 beräknade beloppet.

Motionerna

I anslutning till behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag beträffande medelsanvisningen under anslaget Pedagogiskt utvecklingsarbete har utskottet behandlat följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 168) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 219), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att anslaget till pedagogiskt utvecklingsarbete uppräknas med 500 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit och därför till pedagogiskt utvecklingsarbete för budgetåret 1966/67 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 010 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 380) och den andra inom andra kammaren av herr *Adamsson m. fl.* (II: 332), i vilka hemställts att riksdagen måtte för budgetåret 1966/67 anvisa ett bidrag av 120 000 kr. till Vattenvärnet att i samråd med kungl. skolöverstyrelsen användas för framställning av skolmateriel för undervisning i vattenvård enligt av skolöverstyrelsen tillstyrkt plan;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bengtson m. fl.* (I: 381) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* (II: 474), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte vid sin behandling av Bidrag till pedagogiskt utvecklingsarbete under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1966/67 bevilja ett reservationsanslag av 5 100 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Erik Filip Petersson* (I: 404) och den andra inom andra kammaren av fru *Nettelbrandt m. fl.* (II: 488), i vilka hemställts att riksdagen under ecklesiastikdepartementets huvudtitel till Pedagogiskt utvecklingsarbete för budgetåret 1966/67 måtte anvisa ett reservationsanslag av 5 100 000 kr., vilket jämfört med Kungl. Maj:ts förslag innebär en ökning med 1 590 000 kr.

Utskottet har vidare i anslutning till behandlingen av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 41 framlagda förslag angående utbildning m. m. inom ADB-området behandlat en inom första kammaren av herr *Wallmark* väckt motion (I: 649), i vilken hemställts att riksdagen i enlighet med förslaget i sakkunnigbetänkandet måtte besluta, att huvudmannskapet för fackutbildning i ADB även får vara enskilt efter särskild prövning av skolöverstyrelsen.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis gjorda yrkandena hänvisar utskottet till motionerna II: 219, I: 380, II: 474, II: 488 och I: 649.

Utskottet

Den i propositionen nr 41 föreslagna utbildningen gäller systemmän och programmerare men ej övriga inom ADB-området verksamma personalgrupper. I sakkunnigbetänkandet har beträffande huvudmannaskapet för utbildningen föreslagits, att detta skall ligga hos kommunerna, men samtidigt uttalats, att det undantagsvis bör kunna vara enskilt, om den lokala skolstyrelsen tillstyrker detta. Departementschefen har helt tillstyrkt det framlagda förslaget på denna punkt och även utskottet vill ansluta sig till detsamma. I den mån ADB-utbildning i enskild regi aktualiseras inom en kommun, bör det enligt utskottets mening kunna förutsättas, att frågan härom bedömes i sammanhang med frågor i övrigt om utbildningsväsendets inriktning och omfattning inom kommunen. Därest riksdagen biträder den nu angivna uppfattningen i fråga om huvudmannaskapet, synes syftet med motionen I: 649 vara tillgodosett. Motionen torde därför icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vad i propositionen nr 41 anförts har icke i övrigt givit utskottet anledning till särskilt uttalande. Utskottet tillstyrker, att riksdagen godkänner de av departementschefen förordade riktlinjerna för utbildning m. m. inom ADB-området och vid anvisande för nästa budgetår av anslag till pedagogiskt utvecklingsarbete i anslagsbeloppet inräknar 100 000 kr. till utarbetande och framställning av kompendier m. m. samt till olika undersökningar och andra åtgärder, som skolöverstyrelsen kan finna erforderliga beträffande undervisningshjälpmedlen inom ADB-området.

Väsentliga höjningar av anslaget Pedagogiskt utvecklingsarbete föreslås i flera motioner, nämligen med 500 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag i motionerna I: 168 och II: 219 samt med 1 590 000 kr. utöver samma förslag i motionerna I: 381 och II: 474 samt I: 404 och II: 488. I anslutning till dessa förslag vill utskottet liksom tidigare år understryka vikten av ett oavbrutet pågående pedagogiskt utvecklingsarbete. Mot bakgrund av bl. a. den av departementschefen gjorda avvägningen av resurser och medelsbehov anser sig utskottet dock böra förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 610 000 kr. eller det sammanlagda belopp, som föreslagits av Kungl. Maj:t. Utskottet avstyrker alltså motionerna I: 168 och II: 219 samt I: 381 och II: 474, samtliga dessa motioner såvitt de nu är i fråga, ävensom motionerna I: 404 och II: 488.

I motionerna I: 380 och II: 332 föreslås en särskild medelsanvisning av 120 000 kr. till framställning av skolmateriel för undervisning i vattenvård. Med anledning härav får utskottet erinra om att medel ur anslaget Pedagogiskt utvecklingsarbete i inte obetydlig utsträckning användes till framställning av olika hjälpmedel i undervisningen. Utskottet finner icke anledning föreslå någon särskild medelsanvisning för det i nämnda motioner angivna ändamålet och avstyrker därför bifall till dessa motioner.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att motionen I: 649 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att riksdagen må godkänna de i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 25 februari 1966 förordade riktlinjerna för utbildning m. m. inom ADB-området;

III. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 168 och II: 219, I: 381 och II: 474 samt I: 404 och II: 488, förstnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga, till *Pedagogiskt utvecklingsarbete* för budgetåret 1966/67 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 610 000 kr.;

IV. att motionerna I: 380 och II: 332 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 april 1966

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit
från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Axel Andersson, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Birger Andersson, Fritz Persson, Per Jacobsson, Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Bengtson, Thorsten Larsson, Nyman och Wallmark; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Karlsson i Olofström, Blidfors, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Bergman, Larsson i Hedenäset, Turesson, fröken Olsson, herrar Lindholm, Nelander, Mattsson, Källstad, Jönsson i Arlöf och Tobé.

Reservation

av herr *Axel Andersson*, fröken *Andersson*, herrar *Per Jacobsson*, *Bengtson*, *Thorsten Larsson*, *Nyman*, *Wallmark*, *Bohman*, *Larsson* i Hedenäset, *Turesson*, *Nelander*, *Mattsson*, *Källstad* och *Tobé*, vilka ansett

dels att det avsnitt i utskottets yttrande på s. 3, som börjar med »Väsentliga höjningar» och slutar med »dessa motioner», bort ha följande lydelse:

»I anslutning till de motionsvis framställda yrkandena om väsentliga höjningar av anslaget till pedagogiskt utvecklingsarbete vill utskottet liksom tidigare år understryka vikten av ett oavbrutet pågående arbete inom detta område. Utskottet finner starka skäl anförda för en väsentlig anslagsökning utöver den

av Kungl. Maj:t föreslagna. Utskottet tillstyrker bifall till motionerna I: 168 och II: 219, såvitt nu är i fråga, och föreslår alltså en i förhållande till Kungl. Maj:ts sammanlagda förslag med 500 000 kr. förhöjd medelsanvisning, vilket innebär ett anslag av 4 110 000 kr. Därmed är också motionerna I: 381 och II: 474 samt I: 404 och II: 488, som går ut på en väsentligt större höjning, till en del tillgodosedda. Någon ytterligare ökning av anslaget anser sig utskottet inte kunna tillstyrka.

I motionerna I: 380 och II: 332 föreslås en särskild medelsanvisning av 120 000 kr. till framställning av skolmateriel för undervisning i vattenvård. Med anledning härav får utskottet erinra om att medel ur anslaget Pedagogiskt utvecklingsarbete i inte obetydlig utsträckning användes till framställning av olika hjälpmedel i undervisningen. Utskottet finner icke anledning föreslå någon särskild medelsanvisning för det i nämnda motioner angivna ändamålet och avstyrker därför bifall till dessa motioner, men utgår från att genom den sålunda tillstyrkta uppräknigen av anslaget med 500 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag ökade möjligheter skall föreligga att tillgodose i motionerna avsett ändamål.»

dels ock att utskottets hemställan under III. bort ha följande lydelse:

»III. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 404 och II: 488 samt I: 381 och II: 474 samt med bifall till motionerna I: 168 och II: 219, sistnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga, till *Pedagogiskt utvecklingsarbete* för budgetåret 1966/67 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 110 000 kronor;»